

feni vol 7no

517 69

Da l. 1^a njefto izvad e tyena
il. 1^a kuzek izvad orakodhuesh

urednici
jakša fiamengo
tomislav slavica

grafička oprema
eugen feller

meter jakov munjiza
tisak slobodna dalmacija split

**ivan
martinac**

alveole

split 1968

povečerja

prvo povećerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Večeras vrijeme ne preskače
preko zida plamen polja
niti planina u noći živi uobičajenim životin
koštane ruke svjetlosti lete po zraku
kao po ćilimu iz stare bajke
koštane ruke mrtvih siromaha
I još sam rekao
Mjesec je ugašen crna traka tame
zvijezde su pale u ponore slame
(sitne suhe pokošene)
samo neke krupne ptice svjetlom orošene
gledaju na me
kao kosa vukodlaka
I još sam rekao
Oh
samo da mi je izići
i pričati o starim balkonima
o drvenim podovima
i o verandama preko mora
o bojama šizofrenika
i o Italiji
A on je rekao
Ni oči ti ne bismo vidjeli¹
I još je rekao
Krmača ti grob iskopala²
I oni su rekli
Plamen polje ima 17 obrazina
na istom licu
I još su rekli
Lele što je ovo crno vampirište
(crni vampir na putu)
I još su rekli
Plamen polje ne treba ti kiše

Leševi te znojem natopiše
Rekao sam
Nebo je ovdje sivo
polja zeleno žuta
kuće crvene
i iznad svega je kamen
i ispod svega je kamen
gaziš po kamenu
suhom beživotnom kamenu
i čuješ ojkanje
iz kamena onih grkljana
presađenih u tuđe krajeve
i čuješ popijevku
izgubljenih sa ruba šume
usred noći bez mjeseca
i čuješ molitvu
bezočnu i bezobličnu
kao krvoliptanje
I još sam rekao
Kada bih je mogao preskočiti
(kada bih je mogao zaboraviti)

drugo povečerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Da li je svjetlo iznad čovjeka
ili je čovjek iznad svakodnevnosti
I još sam rekao
Niti je svjetlo iznad čovjeka
niti je čovjek iznad svakodnevnosti
I još sam rekao
Čovjek i svjetlo hodaju istom ravnicom
iste rane osjećaju
iste ubode noža
niti je svjetlo sveto
niti je čovjekov san svet
svete su i nepotkupljive
jedino vojnike slučajne uspomene
i vojnika nada
A on je rekao
O moj brate uspinjemo se teško
kao slijepe kazaljke prema ponoći³
I još je rekao
Izranja sunce iz provalija gustih⁴
I oni su rekli
Muka je melem za ranu umornog mozga
turobni trn na prokletom polju
I još su rekli
Krilo ptice u zraku
kolona na kosom brijegu
kazan u uvali
prljav i prazan
to su brojevi
to su samo brojevi
mrtvi od iznemoglosti
I još su rekli
Četiri su zida oko nas
peti iznad nas

šesti zid je ispod nas
(otkupljen za srebro)
Rekao sam
U zraku lebdi ptica
spavam i osjećam
u zraku lebdi ptica
i to me tješi
probudim se
u zraku lebdi ptica
(to me tješi)
I još sam rekao
Moje čelo sanja gluhe snove

treće povečerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Ležite kao snoplje u junskoj noći
svi vi koji ste prošli kroz prvu neznatnu bitku
duša vam je gluha
grlo suho
ležite kao snoplje u junskoj noći
I još sam rekao
Ležite kao snoplje u junskoj noći
niz noge vam rosa teče
niz ruke se vatra slijeva
ležite kao snoplje u junskoj noći
I još sam rekao
Ruža noći raste iz kutije mozga
iz očiju zvijeri
ruža noći raste iz kutije mozga
iz utrobe zvijeri
ruža noći raste iz kutije mozga
iz poljupca zvijeri
ruža noći raste iz poljupca zvijeri
I on je rekao
Klupko smrti se mota
dno je stid i sramota⁵
I još je rekao
Ona voli lutke djecu pse i mačke⁶
I oni su rekli
Ako netko ljubi Sabriju
to je Azizi
ako netko ljubi Sabriju
to je Abazi
ako netko ljubi Sabriju
to je Geđo
Sabrija je kurva
I još su rekli
Ako netko ljubi naše žene na Murteru

to je Imre
ako netko ljubi naše žene iz Kneževih Vinograda
to je Imre
Imre je kurvar
I još su rekli
Da li kod vas šišaju kokoši
da doje piliće
Rekao sam
Prokleti bili u junskoj noći
moja smrt je vaše rođenje
prokleti bili u junskoj noći
vaša smrt je moje rođenje
prokleti bili u junskoj noći
(prokleti bili u junskoj noći)
I još sam rekao
Spava mi se kao krvniku

četvrto povećerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Žedan kamen ispod trešnje drugačiju ljubav vidi
suho drvo u nedogled čuva hladovinu
I još sam rekao
Čovjek i kamen imaju slično rođenje
slično krštenje
istu smrt
I još sam rekao
Čuješ li bubanj pokraj puta
čuješ li zemlju kako stenje
pod kaišem
A on je rekao
Za tebe sunce sija⁷
I još je rekao
Da moj planinski cvijete⁸
I oni su rekli
Ova noć je gladna godina
(komad kruha gladne godine)
I još su rekli
Ova noć je gladna godina
(pusto nebo gladne godine)
I još su rekli
Ova je noć gladna godina
(topla od kreča i prisilnog rada)
Rekao sam
Tko to ide ispred izmučene djece
tko vodi tuđa srca kroz obećanu zemlju
I još sam rekao
To ide jedanaesti mjesec slane i slatke vode
jedanaesto vjedro otkupljenog mora

peto povečerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Kameni zidovi ogromnih kućerina
gube svoju jutarnju kosu
crvene usne krovova
zelena lica kamenih prozora
i sve postaje sivo kao most
od čelika
sve postaje bezlično kao jeftina maska
putujućeg glumca
I još sam rekao
Morski pijesak na zidu krčme
sjevernog grada
čuva odsjaj starog srebra
pod palubom splitske noći
čuva odsjaj starog zlata
pod jezikom mrtvog kapetana
I još sam rekao
Ne možeš Smrt u letu uhvatiti
niti smrtnog čovjeka skrenuti s puta
A on je rekao
Dali je spavaju u praznoj tišini
čekaj ranu sovu⁹
I još je rekao
Dali je spavaju u praznoj tišini
čekaj ranu sovu⁹
I oni su rekli
Zeleno je staklo pobodeno na kolje
da vojska ne obere prozore po kućama
I još su rekli
Ništa nije naše
ništa ne pripada nama
(sve je jeka boja)
ništa ne pripada nama
ništa samo nama

I još su rekli
Ova večer sličići na jabukovaču
nitko ne smije biti žedan
Rekao sam
Umorni su samo oni
koji nemaju dušu
I još sam rekao
Noć je
prestanimo s pričom
bolesni Cigani plaču

šesto povećerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Postoji na jugu jedan pripitomljeni krajolik
u naručju crkve sv. Stjepana
postoji na jugu jedno srce tišine
jedan obraz dalmatinskog plavetnila
I još sam rekao
Prijatelju moj pod noževima u krugu
prijatelju moj sa sandukom od orahovine
postoji na jugu jezero strpljivosti
predio što spava
postoji na jugu slika strpljivosti
o kojoj se ne razmišlja
I još sam rekao
To je zaista bila svečana predstava na Ivanjdan
(ledene lampe u rukama žena
krijesovi na bedrima ljudi)
A on je rekao
Iz moga svijeta u kom si bila čudo
ti zauvijek odlaziš¹⁰
I još je rekao
Nitko nikad neće doći k meni¹¹
I oni su rekli
Stojimo vitki u mraku pod puškom
tijela tjeskobe
I još su rekli
Stojimo sami na rebrima rose
pred ponorom pakla
I još su rekli
Tanka traka svjetla rubi horizonte
kao bijela svila svadbenu kutiju
Rekao sam
Ako si nesretan uz rub ovog drveća što cvjeta u maju
nesreća nije manja
nesreća je nesreća

i onaj što korača prvi
posljednji će stići
jer nepoznat je put
I još sam rekao
Nesreća je nesreća
(dijete utvare
uvala u sjeni)
nesreća je nesreća

sedmo povećerje

Ležali smo u mraku i ovako pričali
Rekao sam
Pomozi mi prijatelju jer sam na metak naletio
kao ćuk u noći
pomozi mi prijatelju
I još sam rekao
Ljeto u gradu je mlađe od mjeseca
praznije od prezira
ljepše od ljudske ljubavi
I još sam rekao
Na kundaku sunce sija
srce cijevi prepliće mi obraz orošen
A on je rekao
Jedna strašna bolest
po meni će se zvati¹²
I još je rekao
Da li će sloboda umeti da peva
kao što su sužnji pevali o njoj¹³
I oni su rekli
Vani pada kiša
odrubljuje vrhove drveća
I još su rekli
Naše ruke rastu kao mravinjak neba
(predio iz prošlosti)
I još su rekli
Jedino pederi ne umiru
oni odlaze u pakao da čuvaju srce đavola

pozajmljeno za povećerja

1. vojnička
2. vojnička
3. G. Trakl
4. G. Trakl
5. T. Ujević
6. T. Ujević
7. J. Joyce
8. J. Joyce
9. T. S. Eliot
10. A. B. Šimić
11. A. B. Šimić
12. B. Miljković
13. B. Miljković

oaze

na mrtvoj straži

Ljepoto
kako se zoveš uz rijeku
koju čovjek ne može savladati
(Komarci krupni kao golubovi
bodu nas u oči
na obali velike vode)
Cijeli pejzaž obojen niskim grmljem
nije obećavao ništa ljepše
od onoga što smo očekivali
ništa veličanstvenije

Rekli su nam
Radit ćete kao robovi
dok ne prestane vjetar
radit ćete s drvom i čelikom
po mrazu i noći
dok ne prestane vjetar
a onda ćete otići
(Okolo nas je kružio vjetar
kao nevidljiva zvijer)

Zatim su nas odveli u polje
(uopće mnogo smo putovali)
U polje posijano umornim granatama
od jučer
ispreturano životinjama što žive pod zemljom
slijepim stanarima podmuklih dubina
(Iza nas su ostale brazgotine u zemlji
ugarci nesreće vosak života)

Rekli su nam
Ta pustinja ne može biti zemlja kruha
To drvo ne može biti maslina
iz male priče
što nagrađuje svetim uljem trud čovjekov

I tako
svakog dana do pojasa u prašini
svakog dana pod slapom sumporne vode
oko nas
ispod nas
ista sumporna voda svakog dana iznad nas
kao utroba gavrana
(Zaista smo se napatili)

Prašina pada na usne vojnika
vrela prašina za vrat u ruke
kao da su svijet i sunce žuto zrno
užarenog pijeska na jeziku
Prašina pada na usne vojnika
prikliještena znojem uramljena zorom
kao da su svijet i sunce žuto zrno
ludi san pod borom
pod jedinim borom u sredini kruga
(sjeme srca na jeziku)

Sâm sam
uz more pod brijegom
Do nove šume iz pustinje posta
izlaska nema
uz more pod brijegom
Samo panj do panja
moje tijelo vidi
nepregledno jato
pustinjskih ptica
visoko u zraku
Izlaska nema
za čovjeka u mraku
za pticu iz vode
Suludo vrijeme hara na kraku
suludog sunca
sjekira smrtni
pod štitom rugobe

(Rugobo
kako se zoveš uz rijeku
koju čovjek ne može savladati)

Varko varke
u rastu biljke
na licu djeteta
varko varke
božanska bijedo

(Na mrtvoj smo straži pred kazanom ljepote
u rovu što miriše na barut i zlato)

slijepi vojnik

Kada mi oči oslijepe
vidjet ću po stoti put
istu boju
istu ženu
istu kavanu u gradu
(kupljeni krajolik)
rat je

Kada mi oči oslijepe
vidjet ću istu boju
istu ženu
isto more
istu pticu
(kako to da objasnim)
rat je

Dok stojim u polju sjedim u štali
rat je
Na kiši pod lišćem u blatu pod krovom
rat je
I kada grmi u glavi sat u oku
rat je
i kada puži prljava prilika
da iznenadi moje srce
rat je
U mojem je tijelu rat
u rukama i tijelu
turobni trn
u rukama i tijelu
prsten proljeća
rat je

I tako
kada krenem preko jame
i kada krenem pored jame

vidim ženu
moj mladi brate
i kada krenem ispod jame
ispod zemlje što se odronjava
ispod brijega što se odronjava
ispod planine lud pod snijegom
vidim medaljon
od bakra i zlata
ispod planine što se odronjava
vidim medaljon
kao mjesec u glavi
kao sunce u oku

I ako kažem da više nisam vojnik
već da sam samo slijepi vojnik
ponovno vidim istu ženu
crnožutu plavocrnu
istu kolajnu
iste brojanice

I ako kažem nijem sam
nisam zato ništa strpljiviji
od svoje strpljive strpljivosti
od svoje zlokobne nade

I ako kažem
sjedim tako i čekam
oko mene je rat
u meni pustoš
i bespuće
bijela kruna strahovanja
kap u srcu
I ako kažem
sjedim tako i čekam
prvu ženu
da dodirnem
plavu zvijezdu
gluh i gladan
potkupljen
to me neće otkupiti

to me neće potkupiti
rat je

I ako ne kažem ništa u rovu
da se ne odam
pored mosta muljevite rijeke
da se ne odam
ako budem samo šutio samo šutio i ništa više
da se ne odam
jedino jad u mrtvom tijelu da se ne odam
ponovno će ta žena
biti u mom slijepom oku
da se ne odam
(pred praznik smrti)

Smrt je svugdje oko mene
iznad zemlje ispod zemlje
smrt i sukob
suludo zvono

rajska dolina

Bilo je ljeto u rajskoj dolini
neprekidne vrućine sa kratkim kišama
Živjeli smo na verandi
pod krovom od crijepa
slijepi od sunca
siti od zore
Okolo nas vrtovi prezrelih jabuka
crnih i žutih šljiva
konji u galopu
Svako jutro smo lovili
zmijske i zečeve
pucali na planinske ptice
poslijepodne smo čistili oružje
pušku i nož
Bilo je ljeto u rajskoj dolini kada smo došli
navikli na miris prekrasnih ruža
na tuđu krv
Zaista
Bilo je ljeto kada smo došli
(neprekidne vrućine sa kratkim kišama)

kiša

Kiša lije na zemlju
pod prozorom
na pijesak
koji
pod prozorom
niče

Kiša presjeca pogled po pola
obalu do pola
pogled po pola
obalu do pola
Ispod kiše pod prozorom
niče

zemlja
i pijesak niče pod prozorom do pola
Iznad kiše raste nebo
bez krova
pijesak
po kiši

Čovjek i kiša
ne znaju dimenzije zemlje mašineriju mora
Pred prsima imaju obalu
za leđima kišu
iznad glave obalu
pod nogama kišu
ispred oka obalu
Čovjek i kiša
postaju sami od sebe obala
ovozemaljska
ovalna
obala
(ogledalo nepomičnosti)

prizor s juga

Oko te žene
iako sumorno
ima svoje svjetlo
nježna rukavica
mrtva umorna
ima svoje svjetlo
i cijela ta žena
iako smrtna
žena za stolom
ima svoje svjetlo
I njeno oko
i sama ta žena
sama za stolom
imaju svoje svjetlo
Svaka žena ima svoje svjetlo
(prizor s juga)
u srcu patuljka podzemlja
(plavetnilo ljubavi)
Dok ona sjedi
njeno tijelo
ima svoje svjetlo
Dok ona sjedi
ima svoje svjetlo
I njena kosa
crna
cjelovita
ima svoje svjetlo
Njena kosa
i njeno tijelo
crno cjelovito
imaju svoje svjetlo
Svaka žena ima svoje svjetlo
(prizor s juga)
u srcu patuljka podzemlja
(plavetnilo ljubavi)

zmija što spava

Ako se prisjetim šipraga
probudit ću zmiju što spava
i trn u oku će mi biti miliji
od njene pritajene snage
Ako se prisjetim zmiije što spava
probudit ću šumu malodušja
zlokobno sjeme crnoruke ćudi
i za ovaj zaborav
što ga ne mogu prisvojiti
i za ove puste dane što sam ih potkupio
dao bih tada polovinu života
i još bih više dao
za ovaj pusti zaborav

Ako probudim pustinju posutu šipragom
probudit ću gnijezdo zmiije što spava
za kovitlac nade
i smrtnost nade do sutra
na moju nesreću
Ako probudim zmiju
ona će probuditi pustinju
šiprag žedi
šumu što spava
i sve životinje od jučer
jučerašnje biljke i ljude od uvijek
vidjet ću kako skaču na mene
strašna sliko srca u zraku
sjeno strpljivosti

Tu sam ispod grane što se pruža u nedogled
pod puščanim pogledima
pokret tijela obuzdavam
prste krijem pod zemlju
gušim glas u grlu zmiije do sutra
A sutra
Sutra je zmijin sprovod moje oslobođenje

pod korijenom kupine

Dijete moje pod korijenom kupine
u miru maslina
ne zaboravljaj zvono što zvonu u glavi
more u mraku
Dijete moje pod ledom
kućo koplja na kraku
sunca slijepog od boja
dijete moje pod ledom
u kljunu ptice slijepe od boja
(dijete moje pod ledom)

Tvoja je mladost na dnu ribnjaka
u prekrasnoj šumi
tvoja je mladost na vrhu noža
(frula u zraku)
nož se ljulja zaboden u grlo
(frula u zraku)
tvoja je mladost frula u zraku
na dnu mora
u prekrasnoj šumi
dijete moje morska zvijezdo
tvoja je mladost na dnu rijeke
u prekrasnoj šumi
(dijete moje morska zvijezdo)

Morska zvijezda sakriva spavača
modru cijev u zraku
mokro mu grmlje raste iz grla
kao mač u mraku
mokro mu grmlje raste iz grla
(modra cijev u zraku)
da li je mrtav
ili glumi zabavljača
što okruni smrtnu suzu
da li je mrtav

ili glumi ludoga igrača
što pretvori noć u vodu
raku u traku tame
izlazak u iskušenje
da li je mrtav
ili glumi otkupljenje
umrijevši po stoti put
On je mrtav
on je zaista mrtav
u grlu grma i vatre
molite se njemu da vas vatra ne satre
je on je zaista mrtav
(zahvaljuje svima)

podneblja

prvo podneblje

Jednostavni prizori poput starenja ili poput svijesti o trenutku
sadrže u sebi svu nepostojanost ljudskog bića bilo kakvog bića
ili naprosto bića uopće i zaista mi postaje svejedno
što sam sve bliži jednom drugačijem životu jednostavne
neovisnosti

a sve dalji od ovog pejzaža koji trenutno nazivam životom
od ovog prizora starenja i svijesti o nespokojstvu duše
Pogled preko puta sunce neočekivano svjetlo maja mehanizmi
svjetlost vrijeme

sadrže u sebi uzaludnost svih uzroka uzaludnosti
konačnost svih konačnosti

i zaista mi postaje svejedno što je koža njene ruke preko puta
starija

kapci usne odsjaj grla modriji zaista mi postaje svejedno
Trenutak duše lice i smrt usna žene obruč oka smrt
neočekivano svjetlo maja piće propast jelo i smrt
kakve riječi kakve nepromišljene riječi ljeto je bilo nešto toplije
zima svježija kakve nepromišljene riječi

Napokon to je smiješno

Sav taj prkos samoljublje ponos sva ta ljubav u zraku ljubav
i plač

sva ta igra u zraku napokon to je smiješno

Jednostavni prizori poput starenja ili poput svijesti o trenutku
sadrže u sebi krajeve svih krajeva početke početaka i krajeve
krajeva

tako da mi postaje svejedno što sam sve bliži jednom
drugačijem životu

a sve dalji od ovog pejzaža ovisne ovisnosti od pustog neba
i uzaludnosti duše

(Njena je ruka preko puta starija

kapci usne odsjaj grla modriji

njena je ruka sestra smrti starija odsjaj modriji

danas sutra prekosutra)

Danas sutra prekosutra sam u svom pejzažu

(danas sutra prekosutra sam u svojem pejzažu)

drugo podneblje

A kada je desnom rukom prekrrio oči jer ih je svjetlost
probadala
ništa mu taj pokret nije objasnio
niti je za nijansu novija situacija obećavala značajniju
promjenu
I kada je stisnuo usne da blaže odzvone britki udarci dalekih
vrata
i kada je sklopio kapke izbjegavajući odjekivanja ispreturanih
događaja
i kada je lijevom rukom iznad poluvlažne desne obrisao korijen
kose
i mramorno mokru ivicu čela
pa se okrenuo prašnjavom zidu potraživši pukotine iscertanih
ornamenata
zaista kada je sve to prije ili poslije svega kada je sve to
nova dimenzija se nije rastvorila a još manje bilo kakvo
objašnjenje
Njegov pogled je bio uznemiren pravilno podijeljenim ovalnim
prostorom
srebrne sobe
i srebrnim pri vrhu savijenim blještavim nožem
i smeđim satom sa smeđim kazaljka
i crno crvenom rastočenom knjigom
i crno crvenim naslućenim krugom oko razorenog centra
ali ni onda ni ranije ni kasnije
ni onda pod krovovima što ih je progutala prošlost
ni pod srpom sa visine
a sada još manje poslije svih tih ristanaka i te gorčine
ne zaista nikad nije osjetio bilo kakvu mogućnost razlog
postojanja
ili svijest o cilju strpljivih želja iznenadne gladi
Jedino je sjećanjem pobjeđivao izvjesnost odlaska
pridrživajući tom nespretnom igrom zastore zavaravanja
i sam je sebi šaptao hladno mi je san me hvata toplo mi je
pa je zaustavljao dah pritiskujući palcima obraze

prstima napipavajući zglobove stida tog čarobnog stida
što ga je s vremena na vrijeme do druge obale
kao do njegove dvostruke nerazumljive i neoštre kopije odnosio
I već je vidio gipsani model sredovječnog života
oplođen turobnim tijestom neizvjesnog opsega i površine
i već je osjetio razlivenu masku iznad ružičastog lica
utisnutu u bezdan rastvorenih očiju
ali ni taj model ni ta maska nisu ga obujmili drugačijom
radošću
niti su ga iznenadili trajnijom tugom
I već je namirisao najstarijeg posjetioca
iznad svoje opružene žuto orošene glave
i već je namirisao vosak svetačkih lica nepoznatih gostiju
i već je namirisao pramen zemlje
pripitomljeni plamen dostojanstvenih čempresa
kao i sve one koji su već davno (sve one bezbrojne koji su već
davno)
Sentimentalnim bljeskom napokon je sam sebe zapitao
da li će ikada više kada mu svežu lice
tako sputan čuti zvuke poznatoga ugla
i vidjeti pticu smrti srebrom iscertanu

treće podneblje

U neprohodnoj šumi San i Smrt
u neprohodnoj šumi zaustavljeno vrijeme
stalo je vrijeme stala je smrt
u neprohodnoj šumi san me hvata

U neprohodnoj šumi Strah i Spas
u neprohodnoj šumi zvonka riječ
umorno je zvono umorna riječ
u neprohodnoj šumi strah me hvata

O divna grano neprohodne šume
ti u sebi kriješ tuđu tajnu
kao žuti leptir naivno bilje
ti u sebi kriješ naivno bilje
kao mrtvi anđeo sjećanje na Krista

četvrto podneblje

Molite se za nas pod kišom na otvorenom moru
i za nas u luci koji osjećamo strah
i za nas koji osjećamo glad i za nas koji ne osjećamo glad
molite se za nas na otvorenom moru i za nas u luci i za nas
uopće

Molite se za nas pod kišom od betona i za nas pod kišom od drva
i za nas pod kišom od sumpora i za nas pod kišom od soli
i uopće molite se za nas koji smo na gradilištima i za nas koji
nismo
molite se za nas molite se za nas koji ne osjećamo strah uopće

Molite se za nas pod šminkom i za naše šminkere i za ostale
i za nas koji kopamo rovove i za nas koji preskačemo rovove
i za naše rovove
i za naše svjetlo molite se za naše svjetlo od 5 i od 10
i za naše svjetlo od 20
molite se za nas na poljima i za nas na poljima uglavnom

Molite se za nas klovnove i za naše klovnove pod bojom bijelom
i zelenom
uglavnom molite se za sve nas i za nas na neprohodnim
putovima
i za nas na prohodnim putovima i za nas pod staklom i čelikom
molite se za nas koji smo stigli do cilja i za nas besciljne
i bezglave

↑
uglavnom

Uglavnom molite se za naše nebo od čelika i za naše nebo od
olova
i za naše nebo iznad grada i za naše drugo nebo iznad drugog
grada
i za jedno i za drugo nebo i za naše more u luci i za naše
otvoreno more

molite se za naše more i za naše nebo i za naše svjetlo i za našu krv

Molite se za nas po akademijama i za nas po smetlištima i za nas neodlučne

i za nas na otvorenom zraku i za nas u dimu tržnice i konobe molite se za nas u dimu konobe i za naše crno vino i za naše bijelo vino

i za naše vino uopće

molite se za nas uopće i za nas uglavnom i za nas uzalud

Molite se za nas koji smo otišli i za nas koji smo ostali i za nas koji vjerujemo i za nas koji ne vjerujemo i za nas nesigurne

molite se za nas uopće uglavnom molite se uopće uglavnom molite se

molite se za našu molitvu i za svoju vlastitu molitvu i za njihove molitve

Uglavnom molite se za molitve za zemlju za more i za nebo i za put u grad

i za one koji zidaju opekom i za one koji spavaju pod krovovima

i za one koji spavaju pod nebom ljeti i pod nebom zimi i pod nebom inače

uglavnom molite se za one koji ne spavaju inače i za one koji zidaju kamenom

Molite se uglavnom za zidare i za betonirce uglavnom za tesare i armirače

i za one koji grade pod nebom a i za one koji ne grade jer ne znaju

i za one zle koji ne žele i za one koji mrze i za one zlonamjerne molite se za one zlonamjerne i za njihovu zlonamjernu djecu

Uglavnom molite se za molitve za molitve i za psovke odjednom

i za čovjeka i za boga odjednom i za one kojima nema spasa molite se za boga kojemu nema spasa i za čovjeka kojemu nema spasa

Odjednom

peto podneblje

Kao greben pored mora moj život je prepun kobi kao greben pored mora koralnoga iskušenja (teška tuga na prsima skida veo sa prozora) kao greben pored mora kobni izvor gluhe vatre

Kao greben pored mora tijelo moje doći neće kao greben pored mora do kapije Krv u Krvi (niti će mi prijeći korak preko praga gluhe vatre) kao greben pored mora uz obalu oka Smrti

Zimska kiša kose pere oko oka zlatne zmije pod jezikom rajске ptice grumen srebra govori mi o životu uz obalu duše dana usahnuti kako neće teška tuga ples u krvi lanac spasa na prsima

Život je moj kao život pastira od krvi vampira i mlijeka golubinjeg

šesto podneblje

Dok u duši mojoj šuti sfinga
rastopivši oči svoje na krug straže
a ruke mi ljube čudo
jednog dana zle sudbine
ti u stidu moliš muku
prazni sine tamnog tijela
što koračaš stramputicom
slijepog oca
kapljo usne
Dok u duši mojoj pluta zima
sa korijenom u utrobi
nijeme gladi
ti u strahu
skrivaš slike
gube grla
osuđene
lude sestre
kao prosjak
što pustinju
zlatnog zida
otkupljuje
svetom varkom
sna i srama
Dok te kune mir maslina
mir čempresa dok te gasi
ti ostaješ kao sjena bez imena
čisti lanac tuđeg srca
što ni tada samo ne zna
odakle je došlo ljeto
iskra svjetla
vid varnice
iznad uma
dok se budi

svećenica svježe puti
ti postaješ stup praznine
pečat pakla
stup tišine i tjeskobe
mrtva grana mrtve moći

sedmo podneblje

Slike ovih događaja poput slika onih događaja
zaista nisu bile one slike koje sam očekivao
niti su bile one koje nisam očekivao
Došle su poput laži došle i ostale u meni
u mojoj krvi u meni u mozgu
Ljudi i žene nisu bili poput onih ljudi i žena
koje sam dočekivao
niti su bili poput onih koje nisam dočekivao
biješe žene u mojoj krvi crni ljudi u mozgu
Predmeti crni i crveni
zaista su bili crni i crveni kameni predmeti
crni u sebi poput sebe crveni predmeti
kameni koštani
kameni crveni
lijepi plavi predmeti crni kao kost
Oni su zaista bili bili i ostali
kao ljepota krvi
kao ljubav u mozgu
(o moje žute boje žuti obrazi)

Da li da kažem
u čarobno čudo vjerujem u čarobno čudo
ili da kažem
niti u čudo niti u ženu
Svejedno
Jer iako sam prvi u ovome nizu
to ne znači da nisam posljednji u prethodnom nizu
to ne znači da nisam posljednji zauvijek

bilješka o piscu

ivan martinac rođen je u splitu godine 1938.
diplomirao na arhitektonskom fakultetu u beogradu godine 1961.
apsolvirao u centru za stručno osposobljavanje filmskim radnika u beogradu
godine 1962.

proglašen za majstora amaterskog filma na kongresu u ljubljani godine 1964.
do sada režirao 55 kratkometražnih filmova.
matica srpska iz novog sada objavila mu je godine 1963. zbirku pjesama
»elipse«.

sadržaj

5	povečerja
7	prvo povečerje
9	drugo povečerje
11	treće povečerje
13	četvrto povečerje
14	peto povečerje
16	šesto povečerje
18	sedmo povečerje
21	oaze
23	na mrtvoj straži
24	slijepi vojnik
29	rajska dolina
30	kiša
31	prizor s juga
32	zmija što spava
33	pod korijenom kupine
35	podneblja
37	prvo podneblje
38	drugo podneblje
40	treće podneblje
41	četvrto podneblje
43	peto podneblje
44	šesto podneblje
46	sedmo podneblje
48	bilješka o piscu

izdaje općinska konferencija saveza omladine split
predsjednik izdavačkog savjeta srećko diana
za izdavača pave jakovljević